

УДК 378.1:796

Скрипченко І.Т.

к.фіз.вих, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро

ІННОВАЦІЇ В ПРАКТИЧНІЙ СКЛАДОВІЙ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОМУ ТУРИЗМІ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД

Даними літературних джерел та особистих результатів практичного досвіду підтверджено те, що заклади вищої освіти в останні роки активно впроваджують сучасні інноваційні технології для підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до професійної діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму. Представлено авторське бачення структури практичної підготовки, яка складається з таких взаємопов'язаних між собою структурних елементів, як зміст підготовки; наукові підходи до викладання практичної підготовки; принципи, засоби форми та методи, а також критерії її оцінювання, яку пропонується використовувати у підготовці фахівців для сфери дитячо-юнацького туризму, з акцентуванням на застосуванні різного роду інновацій. Запропоновано впровадження інноваційних технологій при практичному опануванні основ спортивного туризму, спортивного орієнтування, геокешингу, скелелазіння, що сприяють модернізації навчального процесу та підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: практична підготовка, структура, професійна підготовка, інноваційні технології, фахівець, дитячо-юнацький туризм.

Скрипченко И.Т. Инновации в практической составляющей подготовки будущих специалистов к профессиональной деятельности в детско-юношеском туризме: практический опыт. Данными литературных источников и результатами личного практического опыта подтверждено то, что в последние годы высшие учебные заведения активно внедряют современные инновационные технологии для подготовки будущих специалистов по физической культуре и спорту к профессиональной деятельности в сфере детско-юношеского туризма. Представлено авторское видение структуры практической подготовки, которая состоит из следующих взаимосвязанных между собой структурных элементов, таких как: содержание подготовки; научные подходы к преподаванию практической подготовки; принципы, средства, формы и методы, а также критерии ее оценки, которые предлагается использовать в подготовке специалистов для сферы детско-юношеского туризма, с акцентом на применении различного рода инноваций. Предложено внедрение инновационных технологий в процессе практического изучения основ спортивного туризма, спортивного ориентирования, геокешинга, скалолазания, которые способствуют модернизации учебного процесса и повышению качества профессиональной подготовки будущих специалистов.

Ключевые слова: практическая подготовка, структура, профессиональная подготовка, инновационные технологии, специалист, детско-юношеский туризм.

Skrypchenko I.T. Innovations in the practical component of preparing future specialists for professional activities in children's-youth tourism: practical experience. Professional preparation specialists for children's-youth tourism, who can fully meet the high professional benchmarks of the 21st century is a complex and responsible task. Its refers to the rank of priority of ideals and national interests. An analysis of the literature and the results of personal practical experience have confirmed that universities are actively introducing modern innovative technologies to prepare future specialists in physical education and sports for professional activities in the field of children's-youth tourism tourism. The author's vision of the structure of practical training is presented, which consists of the following interconnected structural elements, such as: the content of the training; scientific approaches to teaching practical training; principles, means, forms and methods, as well as the criteria for its assessment, which are proposed to be used in the training of specialists for the field of children's-youth tourism tourism, with an emphasis on the use of various kinds of innovations. The introduction of innovative technologies in the practical study of the basics of sports tourism, orienteering, geocaching, rock climbing, which contribute to the modernization of the educational process and improve the quality of professional training of future specialists, is proposed. Our experience show that the most effective in studying students is using are games and relays with elements of tourism, animation programs, use of climbing wall, use of Ropes course & team building and Ropes course (tie-park). Thus, the use of various in novative technologies in the practical training of specialists for the tourism sector can improve professional competencies.

Key words: practical training, structure, professional training, innovative technologies, specialist, children's-youth tourism.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Професійна підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців фізичного виховання й спорту у закладах вищої освіти України вимагає суттєвої оптимізації та вдосконалення відповідно до сучасних тенденцій розвитку як суспільства в цілому, так і освіти зокрема. Практична орієнтація підготовки кадрів для сфери туризму, закладена в Галузевому стандарті вищої освіти третього покоління (2010 р.). Згідно вимог стандарту випускник повинен не тільки отримати і засвоїти певний обсяг знань, а й вміти користуватися цими знаннями, бути готовим діяти і застосовувати їх на практиці. У роботах багатьох фахівців [7, с.142; 12, с.184; 17, с.169; 25,

с.34] стверджується, що серед усіх форм навчальної роботи у ЗВО системо утворюючу роль відіграє саме практична підготовка. Практика свідчить, що кожний навчальний заклад здійснює професійну підготовку бакалаврів з фізичної культури і спорту по різному [26, с. 36]. В результаті ринок праці отримує фахівців, які мають однакові теоретичні знання, але різну сформованість практичних професійних компетенцій. Це підтверджується дослідженнями Ю. Коваленко [8, с.276], М. Криловець [13, с. 89], В. Шафранського [20], які констатують недостатній рівень професійної готовності майбутніх фахівців фізичного виховання до проведення туристської діяльності, що не задовольняє потреб сучасних дитячих туристських центрів та загальноосвітніх шкіл. Зокрема, у випускників спостерігається низький рівень знань та вмінь зі спортивного орієнтування, топографічної підготовки, анімаційної діяльності тощо, що є необхідними складовими частинами професійної підготовки фахівця з дитячо-юнацького туризму. Таке становище вимагає пошуку викладачами нових шляхів професійної підготовки, пошуку інноваційних ідей та концепцій з питань професійної підготовки фахівців для сфери дитячо-юнацького туризму.

До питань застосування інновацій у навчальний процес в ЗВО при підготовці фахівців для дитячо-юнацького туризму зверталися у своїх роботах Ю.Б. Миронов [14, с. 35], А.П. Конох [10, с. 130], Л.Г. Заневська [6, с. 3], Ж.Л. Козіна [9, с.44] та деякі зарубіжні фахівці [21, с. 244; 22, с. 183; 23, с. 57]. Отже використання інноваційних засобів та методів навчання в умовах вищої школи зумовлює оптимізацію засвоєння необхідних теоретичних знань та практичних умінь студентами [3, с. 17; 4, с.68]. Робота виконана відповідно до теми «Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання, спорту і туризму» на 2015–2019 рр. (№ держ. реєстрації 0115U004337).

Мета дослідження – висвітлити особистий практичний досвід впровадження інновацій в практичну складову підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до професійної діяльності у дитячо-юнацькому туризмі:

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, вивчення передового та узагальнення особистого педагогічного досвіду.

Результати дослідження та їх обговорення. Практична підготовка є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. О. Конох наголошує, що практична підготовка майбутніх фахівців дитячо-юнацького туризму – це складник професійної освіти, яка спрямована на виховання свідомості, чуттєво-емоційної сфери майбутніх фахівців із туризму (зокрема з організації активного туризму), на формування умінь і навичок у діяльності, поведінкових звичок, що забезпечує здатність студентів до педагогічної та оздоровчо-туристської діяльності [12, с.186].

С. М. Сога, стверджує, що у «спеціальній туристській підготовці теорія і практика взаємопов'язані [19, с. 275]. Підтримуючи цю думку, І. А. Бріжата вважає «доцільним використання професійно зорієнтованих інноваційних педагогічних технологій в навчальному процесі, що є основою не лише для розвитку важливих професійних якостей майбутнього фахівця, але й сприяють розвитку творчості, активній співпраці і взаємодії викладача і студентів, що є важливою передумовою якісної професійної підготовки» [2, 23]. Розглянемо запропоновану нами структуру практичної підготовки (рис.1), яка складається з таких взаємопов'язаних між собою структурних елементів, як зміст підготовки; наукові підходи до викладання практичної підготовки; принципи, засоби форми та методи, а також критерії її оцінювання.

Процес практичної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму у ЗВО відбувається протягом чотирьох етапів: підготовчого (отримання знань з загально-професійних дисциплін), теоретичного (формування базису теоретичних знань з професійно-спрямованих дисциплін), практичного (отримання практичних знань, умінь та навичок) та квазіпрофесійного (оволодіння та удосконалення професійними навичками).



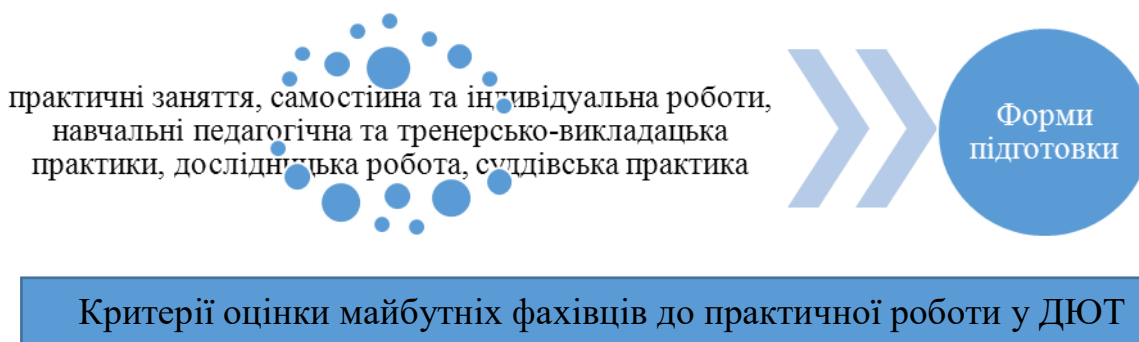


Рис. 1. Структура практичної підготовки

Акцентуємо увагу на операційному компоненту у змісті практичної підготовки, який є запорукою отримання знань та практичних навичок, що необхідні для формування високопрофесійного фахівця. Про її важливість наголошує в своїх працях А. А. Конох, який стверджує, що нажалі сьогодні «у педагогічних університетах освітній процес, з більшого, підпорядковується науковим знанням, меншою мірою – оволодінню операційно-технічною сферою (знання, практичні вміння і навички) відповідної галузі педагогіки» [11, с. 145].

Використовуючи особистий досвід зазначимо, що до операційної компоненти практичної підготовки майбутнього фахівці входить організація та проведення уроків фізичного виховання з елементами туризму, основи туристської техніки та спортивного орієнтування, основи медичних знань, організація туристських осередків, організація туристських подорожей, зльотів та змагань, забезпечення страхування та безпеки при виконанні технічних елементів, аналіз та проведення дослідницької діяльності тощо.

Опанувавши програму практичної підготовки майбутній фахівець дитячо-юнацького туризму набуває професійну компетенцію з професійно-туристичної підготовленості, яка проявляється в сучасних творчих формах виконання туристичної діяльності, глибоких науково-теоретичних знаннях про туризм у контексті фізичного виховання підростаючого покоління та вимагає прояву фізичних, психічних, інтелектуальних, духовних якостей і властивостей особистості [10, с. 132].

Розкриємо деякі інновації у практичній підготовці майбутніх фахівців, які пройшли успішне практичне опробування у Придніпровській академії фізичної культури і спорту протягом тривалого часу. За результатами нашої роботи зазначимо, що використання скелелазних стендів у навчальному процесі студентської молоді може суттєво розширити можливості практичного заняття та покращити показники функціональних можливостей. Різноманіття скелелазних стендів дозволяє урізноманітнити практичне заняття за рахунок вибору рівня складності маршруту (рельєфу; вугла нахилу скеледрому; кількості, величини та форм зачепів; варіювати час та швидкість подолання «стілки», тощо). Доцільно використовувати скеледром для навчання студентів туристській техніці – наведенню крутопохилої переправи, підйому по схилу зі страховкою, спуску по вертикальних перилах способом "дюльфер" (крутизна не менше 60 градусів) інше.

Використання мотузкових або тайпарків у навчально-тренувальному процесі студентів продовжує поширюватися і у інших ЗВО [5, с. 152; 15, с. 166]. Щодо організаційних моментів, то перед проходженням траси необхідно обов'язково проведення інструктажу з техніки безпеки та правил подолання перешкод. Кожен студент має ознайомитися зі спеціальним спорядженням та правилами його використання. На перших заняттях проводиться ознайомлення з трасами, які студенти обирають згідно свого фізичного рівня підготовленості (3-4 рівня складності). Робота виконується при ЧСС 90-110 уд*хв⁻¹. На наступних заняттях поступово збільшується швидкість подолання траси, а також поступово ускладнюються етапи траси, де робота може виконуватися на ЧСС 110-130 уд*хв⁻¹. При застосуванні змагального методу на занятті (проходження дистанції на час) частота серцевих скорочень під час проходження перешкод може знаходитися в діапазоні 125-155 уд*хв⁻¹, що відповідає функціональному навантаженню аеробним енергозабезпеченням. Перед кожним тренуванням необхідно здійснювати 7-10 хвилинну розминку.

Отримані нами дані свідчать, що заняття в мотузковому парку для студентів-спортсменів є навантаженнями середньої аеробної та субмаксимальної потужності з точки зору впливу на серцево-судинну систему, а під час змагальної діяльності – іноді близькій до максимальної аеробної. Урізноманітнити заняття у мотузковому парку пропонується здійснювати за рахунок:

- поступового ускладнювання етапів дистанції;
- збільшення швидкості проходження дистанції;
- застосування диференційного підходу до кожного студента з урахуванням рівня його фізичної підготовленості;
- проведення контролю за роботою серцево-судинної системи за допомогою моніторингу ЧСС;
- ведення щоденника з даними особистих досягнень з метою визначення динаміки показників;

- регулярних тренувань у різних мотузкових парках міста (за змогою).

Якщо не має змоги використовувати дистанції стаціонарних мотузкових парків, то можна застосувати модифікацію авторської технології самостійного наведення мотузкових перешкод, запропоновану О.В. Антоновим, яка може бути здійснена студентами під керівництвом фахівця [1, с.7].

Майбутні фахівці фізичної культури і спорту ставши до роботи, повинні володіти та вміти навчати учнівську молодь основам спортивного орієнтування, тому що вони входять до змагань з туристсько-прикладного багатоборства і є складовою у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»), участь у якій є обов'язковою для всіх середніх загальноосвітніх закладів. Оновлення методів навчання основам орієнтування з елементами топографії вирішуються за допомогою інтерактивних методів та інноваційних методик, не виключаючи традиційні. Під час занять наші студенти опановують технічні дії, де виділяються два основних компоненти: техніка орієнтування і техніка пересування місцевістю, які, в свою чергу, складаються з операцій читання карти, впізнання орієнтирів на місцевості, співставлення їх з картою і навпаки, робота з компасом, вимірювання відстаней на карті і на місцевості та діями на КП. Структура тактики у спортивному орієнтуванні включає в себе вибір варіанту шляху, вирішальний вибір шляху, взаємодію з суперником та вибір темпу руху. В орієнтуванні необхідно вміти вирішувати велику кількість завдань, проте однакову відповідь можна отримати різними шляхами. Розвивати необхідні в орієнтуванні якості можна моделюючи різні ситуації (в спрощених та ускладнених умовах) на невеликій площадці, застосовуючи ігровий або змагальний метод. Розроблені автором методичні рекомендації та навчальні посібники, тестові (контролюючі та навчальні) завдання, завдання для самостійної роботи з опанування основ спортивного орієнтування дозволили оптимізувати освітній процес у ПДАФКІС. Практика роботи показує, що при навчанні спортивному орієнтуванню ефективно себе зарекомендував метод міні-змагань, які можна провести протягом одного заняття. Такі міні змагання студенти з успіхом змогли застосувати під час педагогічної практики, залучивши до занять орієнтування багатьох учнів. Варіанти цих змагань - «Нічне орієнтування», «Швидкісна відмітка». «Орієнтування в просторі», «Умовні знаки спортивних карт» тощо.

Впровадження в практику навчання геокешингу-гри, геотагінгу тощо із застосуванням супутникових навігаційних систем, що складається в знаходженні місць за заданими координатами або проходження задалегідь заданого маршруту сприяє розвитку навичок орієнтування на незнайомій місцевості, навичок використання GPS-технології, сприяє пропаганді здорового і активного способу життя [16, с. 5]. Наш досвід показує, що геокешинг можна використовувати і на практичних заняттях зі студентами при вивченні дисципліни «Спортивний туризм та спортивне орієнтування», «Оздоровчий туризм». Можна використовувати такі варіанти організації геокешинга: у лісі або парку, у міських умовах та лінійні маршрути (як самостійний похід). Проте, багаторічна практика роботи зі студентами у ЗВО показує, що у багатьох здобувачів вищої освіти відзначається недостатній рівень володіння комп'ютером, недостатній досвід роботи в мережі Інтернет, з супутниковими навігаційними приладами та іншими навігаторами, що ускладнює процес навчання. Набувати знань та практичних вмінь для роботи у сфері дитячо-юнацького туризму ми пропонуємо не тільки за рахунок опанування дисциплін туристського спрямування, а й додаючи при цьому знання з суміжних дисциплін, наприклад «Рухливих ігор». Цей курс поміж спортивно-педагогічних дисциплін вважається одним із базових як у підготовці вчителя фізичної культури так і інструктора з дитячо-юнацького туризму, а особливості їх підготовки розглядаються багатьма дослідниками [23, с. 55; 25, с.18]. З метою підвищення професійних навичок майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту з туристської анімації нами був складений навчальний посібник «Рухливі ігри з елементами туризму», в якому запропоновано різні види ігор та естафет, які можна використовувати як у період проходження практик, так і у літніх таборах: ігри з мотузкою (горизонтальною і вертикальною) та альпенштоком, ігри з елементами спортивного орієнтування (на місцевості та у приміщенні); мотузкові курси та естафети з елементами туризму.

Практико-орієнтованість навчання майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до роботи в сфері дитячо-юнацького туризму передбачає: використання активних методів навчання; орієнтацію програм на потребу ринку праці; практичну направленість курсових, дипломних робіт та конкурсних робіт; заохочення роботи студентів; залучення фахівців-практиків до навчання та оцінки студентів; залучення студентів до наукової діяльності та участі у студентських наукових конференціях з доповідями; підвищення значущості самостійної роботи; отримання практичного досвіду у позаурочний час.

Особлива увага приділяється науково-дослідній (НДРС) та самостійній роботі студентів, яка покликана стимулювати та формувати такі якості як науковий світогляд та творче мислення; відповідальність за виконання досліджень; відстоювання власної думки, тобто індивідуальний, професійний та особистий розвиток студента [18, с.79]. На підставі виконаної студентами дослідницької роботи проводиться підготовка матеріалів до публікації в студентському збірнику наукових праць Всеукраїнської студентської науково-методичної конференції «Неолімпійський спорт: історія проблеми управління та система підготовки спортсменів».

Самостійна робота здійснюється через різні форми навчання: семінарські та практичні заняття; за допомогою систематичних консультацій; через спеціально розроблені навчально-методичні матеріали. Доцільним проведення ефективного консультування (як безпосередня взаємодія викладача та студента), впровадження майстер-класів (наглядної демонстрації професійної техніки виконання робіт), кейс-стаді (розбірка дій фахівців в конкретних випадках вирішення реальних практичних завдань), ділові ігри тощо. Тут є доречним при виконанні самостійної роботи використання «мотузкового курсу» - командотворчого тренінгу, в якому учасники створюють команду і вчаться гармонійно у ній працювати використовуючи елементи туристських вправ з альпіністським спорядженням. Пропонуємо вправи на високих і низьких мотузках («Метелик» «Плутанина», гра «Джамп», переправа «Маятник», «Лижі», «Жердини», «Розбіжні мотузки», різновиди «Павутина», «Лабіринти» та «Зигзаги»), врахуванням рівня підготовленості студентів. Високі мотузки передбачають елементи альпінізму (різного виду спуски дюльфером, переправи, маятники і підйоми). Таким чином, запропоновані нами

різні інноваційні технології для практичних занять дозволили модернізувати навчальний процес у ЗВО та підвищити якість професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до роботи у дитячо-юнацькому туризмі. Представлено авторське бачення структури практичної підготовки майбутніх фахівців у ЗВО, яке складається з багатьох взаємопов'язаних між собою структурних елементів, де удосконалення кожного з них окремо приведе до підвищення рівня професійних компетентностей випускників та створення конкурентноспроможного педагогічного працівника.

Література

1. Антонов О.В. Інноваційні технології ігрової спрямованості із застосуванням засобів пішохідного туризму для розвитку психомоторних здібностей школярів старших класів / Антонов О.В. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 2013 – Т1. – С 17-28.
2. Бріжата І. А. Підготовка фахівців фізичної культури і спорту як педагогічна система: зміст і структура / І. А. Бріжата // Вісник ЧНПУ. – 2016. – №136. – С. 23-26
3. Гринченко І. Б. Використання активних методів і інтерактивних технологій при підготовці майбутніх учителів фізичного виховання / І. Б. Гринченко, М. А. Вакслер, А. О. Тихонова // Health, sport, rehabilitation. – 2015. – Т. 1. – №. 1. – С. 17-19.
4. Гуменюк С.В. Фахова підготовка майбутніх учителів фізичної культури засобами інноваційних технологій – вимога часу / С.В. Гуменюк // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2016. – Випуск 2 (39). – С. 68–70.
5. Єфимов І. С. Особливості занять у мотузкових парках студентської молоді / І. С. Єфимов // Основи побудови тренувального процесу в циклічних видах спорту. – 2016. – С. 152-155.
6. Заневська Л.Г. Застосування інформаційних технологій у рекреаційно-туристській діяльності фахівців фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / Заневська Людмила Георгіївна ; Харків. держ. акад. фіз. культури. – Харків, 2007. – 20 с.
7. Зігунов В.М. Практична туристсько-спортивна підготовка майбутніх менеджерів з туризму у ВНЗ / В.М. Зігунов // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – №4 (239). – Ч. II. – С.142-147
8. Коваленко Ю. Дослідження рівня сформованості знань, вмінь та навичок з туризму у студентів вищих навчальних закладів / Ю. Коваленко // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2015. – С.276-283
9. Козина Ж.Л. Методологические принципы изложения учебной дисциплины "Организация краеведческо-туристской деятельности" с применением информационных технологий / Ж.Л. Козина, Ф.Н. Должко, А.С. Лидо, М.А. Вакслер, А.А. Тихонова // Физическое воспитание студентов. – 2011. – №4. – С. 44-48.
10. Конох А.П. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і туризму / Конох А.П. // YoungScientist. – 2018. –№4.2(56.2). – С. 130-133
11. Конох А. А. Специфіка підготовки майбутніх вчителів фізичної культури з спеціалізацією «Екологічний та спортивний туризм» / А.А. Конох // Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності: збірник наукових праць. ☑ Харків : ХДАФК, 2016. – С.143-148
12. Конох О. Є. Практична підготовка майбутніх фахівців із туризму у вищому навчальному закладі / О. Є. Конох // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер: Педагогіка. – 2014. – №. 1. – С. 184-188.
13. Криловець М. Топографічна підготовка студентів в системі туристично-краєзнавчої освіти / М. Криловець // Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г.Сковороди. Спец.випуск «Педагогіка» – Переяслав-Хмельницький, ПП «СКД», 2005. – С.86-89
14. Миронов Ю.Б. Впровадження інноваційних технологій у систему спортивного туризму / Ю.Б. Миронов, І.М. Блащак // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. – 2018. – Вип.55. – С.35-39.
15. Михайленко В. М. Використання скеледромів для студентів на практичних заняттях з фізичного виховання на відділенні туризму /В. М. Михайленко // Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності: збірник наукових праць. ☑ Харків : ХДАФК, 2016. – С.166-171
16. Патаракин Е.Д. Геокешинг, Геотаггинг, Фликр, Вики-Вики, Веб-блоги и Живой журнал в образовании: Новое поколение учебных проектов городских улиц и сетевых сообществ / Е.Д. Патаракин, Я.С. Быховский, Е.Н. Ястребцева. – М.: Институт развития образовательных технологий, 2005. – 36 с.
17. Польова Л. В. Особливості практичної підготовки фахівців з туризму // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – Ч. II. – № 4(239). – С. 169-176.
18. Скрипченко І.Т. Студентський науковий гурток як засіб підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до професійної діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму / І.Т. Скрипченко, О.С. Омельченко // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи. Матер. II всеукр. Наук.-практ. конфер. (м.Дніпропетровськ, 26 грудня 2014 р.): у 2-х частинах. – Д.: ТОВ «Інновація», 2014. – Ч. 2. – С.79-80
19. Сога С. М. Основи спеціальної та фізичної туристської підготовки / С. М. Сога // Основи спортивного туризму в рекреаційній діяльності: збірник наукових праць ☑ Харків : ХДАФК, 2016. – С.274-277
20. Шафранський В. В. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах : дис. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2011.
21. Ballagas R. Gaming tourism: Lessons from evaluating rexplore, a pervasive game for tourists / R. Ballagas, A. Kuntze, S. P. Walz // International Conference on Pervasive Computing. – Springer, Berlin, Heidelberg, 2008. – P. 244-261.

22. Onose C. et al. Case study on the application of "green" tourism of organised camps for children / C. Onose // Analele Universității din Oradea, Fascicula: Ecotoxicologie, Zootehnie și Tehnologii de Industrie Alimentară. – 2013. – T. 12. – №. A. – С. 183-190.
23. Polucha I. Turystyka jako gra - innowacje w aktywizacji turystycznej / I. Polucha // Ekonomiczne Problemy Turystyki. – Szczecin: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. – 2015. – №. 1. – PP. 57-71
24. Skrypchenko I. The role of integration lessons on tourism disciplines in the practice of preparing future teachers of physical culture. / I.T. Skrypchenko // Інноваційні підходи до формування професійних компетентностей фахівців з фізичної культури, спорту і фізичної терапії та ерготерапії : мат. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції. –Чернівці, 2018. – С.18-20
25. Skrypchenko I.T. Professional readiness of future specialists in physical education and sports to the activity in the sphere children - youth tourism / I.T. Skrypchenko // «Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society. – 2015. – № 2 (30). – С. 34-38
26. Skrypchenko I.T. Theoretical and methodical aspects of training of specialists to work in the sphere children's-youthful tourism in the universities of Ukraine / I Skrypchenko // Topical problems of modern science (June 16, 2017, Warsaw, Poland). – Warsaw: Research and Scientific Group Warsaw, Poland. – 2017. –Том 5. – С. 36-40

Reference

1. Antonov O.V. (2013). Innovatsiini tekhnologii ihrovoi spriamovanosti iz zastosuvanniam zasobiv pishokhidnoho turizmu dlia rozvytku psyhomotornykh zdbnostoni shkoliariv starshykh klasiv Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. T.H. Shevchenka, 1. 17-28.
2. Brizhata I. A.(2016) Training of physical culture and sports specialists as a pedagogical system: the content and structure. Visnyk ChNPU. 136. 23-26
3. Hrynchenko, I. B., Vaksler, M. A. &Tykhonova, A. O. (2015). Vykorystannia aktyvnykh metodiv i interaktyvnykh tekhnologii pypidhotovtsi maibutnykh uchyteliv fizychnoho vykhovannia. Health, sport, rehabilitation, 1(1), 17-19.
4. Gumenyk S. (2016). Professional training of future teachers of physical education by means of Innovative technologies. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu, 2(39). 68–70.
5. Iefymov I. S. (2016) Osoblyvosti zaniat u motuzkovykh parkakh studentskoi molodi. Osnovy pobudovy trenuvalnoho protsesu v tsyklichnykh vydakh sportu. 152-155.
6. Zanevska, L. H. (2007). Zastosuvannia informatsiinykh tekhnologii u rekreatsiino-turystskii diialnosti fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia : avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykhovannia i sportu: 24.00.02. Kharkiv. 20 p.
7. Zigunov V. (2012). Practical tourist-sporting preparation of future managers of tourism in higher educational establishment. Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. 4(239). II. 142-147
8. Kovalenko Yu. (2015). Doslidzhennia rivnia sformovanosti znan, vmin ta navychok z turizmu u studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv. Fizychno vykhovannia, sport i turystsko-kraieznavcha robota v zakladakh osvity. Pereiaslav-Khmelnitskyi, FOP Lukashevych O.M. 276-283
9. Kozina Zh.L., Dolzhko F.N., Lido A.S., Vaksler M.A., Tihonova A.A. (2011). Methodological principles outline discipline "Organization studies-tourism activity" using information technologies. Physical education students.4. 44-48.
10. Konoh A. P. (2018). Professionally competence of future specialists of physical culture and tourism. Young Scientist. 4.2(56.2). 130-133
11. Konokh A. A. (2016) Spetsyfika pidhotovky maibutnykh vchyteliv fizychnoi kultury z spetsializatsiieiu «Ekolohichni ta sportyvni turizm». Osnovy sportyvnoho turizmu v rekreatsiinii diialnosti: zbirnyk naukovykh prats. Kharkiv: KhDAFK. 143-148
12. Konokh O. Ye. (2014). Praktychna pidhotovka maibutnykh fakhivtsiv iz turizmu u vyshchomu navchalnomu zakladi. Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. Ser: Pedahohika. 1. 184-188.
13. Krylovska M. (2005). Topohrafichna pidhotovka studentiv v systemi turystychno-kraieznavchoi osvity. Humanitarnyi visnyk DVNZ Pereiaslav-Khmelnitskyi derzhavnyi pedahohichni universytet im. H.Skovorody. Pereiaslav-Khmelnitskyi, PP «SKD».86-89
14. Myronov Y.B., Blashchak I.M. (2018). Implementation of Innovative Technologies in Sport Tourism. Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky. 55. 35-39.
15. Mykhailenko V. M. (2016). Vykorystannia skeledromiv dlia studentiv na praktychnykh zaniattiakh z fizychnoho vykhovannia na viddilenni turizmu. Osnovy sportyvnoho turizmu v rekreatsiinii diialnosti: zbirnyk naukovykh prats. Kharkiv : KhDAFK. 166-171
16. Patarakin E.D., Byihovskiy Ya.S., Yastrebtsseva E.N.. (2005). Geokeshing, Geotagging, Flickr, Viki-Viki, Veb-blogi i Zhivoy zhurnal v obrazovanii: Novoe pokolenie uchebnykh proektov gorodskiyh ulits i setevyih soobschestv. M.: Institut razvitiya obrazovatelnykh tekhnologiy. 36.
17. Polyova L.V. (2012). Features practical training tourism . Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. 4(239). II. 169-176.
18. Skrypchenko I.T., Omelchenko O.S. (2014). Studentskyi naukovyi hurtok yak zasib pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu do profesiinoi diialnosti u sferi dytiacho-yunatskoho turizmu. Rozvytok sotsialno-humanitarnoi osvity i nauky v konteksti modernizatsii vitchyzniano vyshchoi shkoly. Dnipropetrovsk.: TOV «Innovatsiia». 2. 79-80
19. Soha S. M. (2016). Osnovy spetsialnoi ta fizychnoi turystskoi pidhotovky. Osnovy sportyvnoho turizmu v rekreatsiinii diialnosti: zbirnyk naukovykh prats. Kharkiv : KhDAFK. 274-277
20. Shafranskiy V. V. (2011). Formuvannia hotovnosti do profesiinoi diialnosti maibutnykh fakhivtsiv zi sportyvno-ozdorovchoho turizmu u vyshchykh navchalnykh zakladakh : dys. – Ternopilskyi natsionalnyi pedahohichni universytet imeni Volodymyra Hnatiuka, 2011.

21. Ballagas R. (2008). Gaming tourism: Lessons from evaluating rexplore, a pervasive game for tourists. International Conference on Pervasive Computing. Springer, Berlin, Heidelberg. 244-261.
22. Onose C. et al. (2013). Case study on the application of "green" tourism of organised camps for children. Analele Universității din Oradea, Fascicula: Ecotoxicologie, Zootehnie și Tehnologii de Industrie Alimentară. 12. A. 183-190.
23. Polucha I. (2015). Turystyka jako gra - innowacje w aktywizacji turystycznej. Ekonomiczne Problemy Turystyki. Szczecin: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. 1. 57-71
24. Skrypchenko I. (2018). The role of integration lessons on tourism disciplines in the practice of preparing future teachers of physical culture. Innovatsiini pidkhody do formuvannia profesiinykh kompetentnosti fakhivtsiv z fizychnoi kultury, sportu i fizychnoi terapii ta erhoterapii. Chernivtsi. 18-20
25. Skrypchenko I.T. (2015). Professional readiness of future specialists in physical education and sports to the activity in the sphere children - youth tourism. Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society. 2 (30). 34-38
26. Skrypchenko I.T. (2017). Theoretical and methodical aspects of training of specialists to work in the sphere children's- youthful tourism in the universities of Ukraine. Topical problems of modern science. Warsaw: Research and Scientific Group Warsaw, Poland. 5. 36-40

УДК 796.332 (072)

Собко Сергій Григорович,
кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри
фізичного виховання і оздоровчої фізичної культури
Собко Наталія Григорівна, кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент кафедри
теорії та методики олімпійського і професійного спорту
Центральноукраїнський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Не дивлячись на багаточисельні дослідження визначення і класифікації рухових здібностей людини, низка питань їх оцінки відносно різних видів рухової діяльності, зокрема футболу, залишаються невирішеними.

Нами використано сконструйований тест рухових здібностей для футболістів, запропонований В. Губою, А. Скрипко, О. Стулюю, заснований на виконанні найбільшої кількості ударів м'яча між внутрішніми сторонами стоп у підскоках з ноги на ногу.

Зроблено аналіз тесту перевірки координаційних рухових здібностей, що містить комплексні критерії декількох ознак їх розвитку: придатності до диференціації, рівноваги, швидкості реакції, пристосування, орієнтації, взаємодії, відчуття ритму, високої частоти рухів.

Визначено індивідуальні показники розвитку координаційних рухових здібностей досліджуваного контингенту. За допомогою методів математичної статистики також визначено середньогрупові показники юних футболістів на етапі базової підготовки.

Розроблені шкали для кожної вікової групи дозволили оцінити рівень розвитку координаційних рухових здібностей юних футболістів на етапі базової підготовки і визначити його як низький, нижчий за середній, середній, достатній, високий. Більшість показників кожної вікової групи знаходяться на середньому рівні.

Ключові слова: координаційні рухові здібності, юні футболісти, показники.

Собко С.Г., Собко Н.Г. Развитие координационных двигательных способностей юных футболистов на этапе базовой подготовки. Несмотря на многочисленные исследования определения и классификации двигательных способностей человека, ряд вопросов их оценки в отношении различных видов двигательной деятельности, в частности футбола, остаются нерешенными.

Нами использован сконструированный тест двигательных способностей для футболистов, предложенный В. Губой, А. Скрипко, А. Стулой, основанный на выполнении наибольшего количества ударов мяча между внутренними сторонами стоп в подскоках с ноги на ногу.

Сделан анализ теста проверки координационных двигательных способностей, содержащий комплексные критерии нескольких признаков их развития: пригодности к дифференциации, равновесию, быстроты реакции, приспособленню, ориентации, взаимодействию, чувству ритма, высокой частоты движений.

Определены индивидуальные показатели развития координационных двигательных способностей исследуемого контингента. С помощью методов математической статистики также определены среднegrupповые показатели юных футболистов на этапе базовой подготовки.

Разработанные шкалы для каждой возрастной группы позволили оценить уровень развития координационных двигательных способностей юных футболистов на этапе базовой подготовки и определить его как низкий, ниже среднего, средний, достаточный, высокий. Большинство показателей каждой возрастной группы находятся на среднем уровне.

Ключевые слова: координационные двигательные способности, юные футболисты, показатели.